

Odhady českých nákladů vzniklých v souvislosti s polským dolem Turów dosahují miliardy a půl, vyčíslily je vodárenské společnosti

08. 10. 2020 17:17

Liberecký kraj ve spolupráci se Severočeskou vodárenskou společností a Frýdlantskou vodárenskou společností provedl kalkulaci nákladů, které bude nezbytné vynaložit na opatření pro ochranu zdrojů pitné vody na českém území. Jejich dostatečnost je významně ohrožena vlivem těžby v polském hnědouhelném dole Turów. Podle současných odhadů se částka pohybuje okolo 1,5 miliardy korun. Ministerstvo životního prostředí má existenci škod a výši nákladů za povinnost nahlásit Evropské komisi a požadovat jejich náhradu.

Suma obsahuje dosud vynaložené náklady i částky na opatření, která se v tuto chvíli připravují. Na území obou vodárenských společností již nyní dochází k problémům se zásobováním domácností pitnou vodou. S ohledem na prodloužení těžby v dole Turów je nezbytné přijmout taková opatření, která umožní vodárnám poskytovat dodávky pitné vody i v případě dalšího zahlužení a přiblížení těžební jámy k českému území.

„Severočeská vodárenská společnost připravuje projekty potřebných opatření a od státu očekává jejich financování,“ podotkl její generální ředitel Bronislav Špičák. Studie dopadů rozšíření těžby, inženýrsko-projektová činnost, jednání s obcemi-akcionáři a další aktivity severočeských vodohospodářů běží již dlouho, doplnil.

„Financování ze strany státu je zcela zásadní,“ konstatoval předseda představenstva Frýdlantské vodárenské společnosti Dan Ramzer. Sděлил také, že velkým problémem je délka přípravy a realizace jednotlivých opatření, kdy vše musí být hotovo dříve, než k možnému negativnímu vlivu na zdroje pitné vody dojde.

V regionu jsou také stovky rodin, které v tuto chvíli nejsou připojené na vodovod a spoléhají se na své domovní studny, které jsou však u některých z nich již nyní vyschlé či je v nich jen několik centimetrů vysoká hladina vody. Také tyto domácnosti bude nezbytné napojit na

vodovod, čímž dojde k ještě větší zátěži vodárenských zdrojů, které jsou již dnes s ohledem na dlouhodobou těžbu na hranici využitelnosti. Situaci značně komplikuje také klimatické sucho, které se na problémech se zabezpečením dodávek vod také podílí.

„Bez vlivu dolu by v území docházelo nebo hrozilo klesání hladin vlivem sucha, nicméně za stavu hladin vyšších o mnoho metrů. Dosavadní snížení hladin vlivem sucha (zvláště od roku 2014) by tedy nevedlo k přímému dopadu na možnosti zásobování místních občanů pitnou vodou tak, jak je tomu nyní,“ dodal RNDr. Josef Datel, Ph.D. z Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, který se vlivem dolu na české vodní útvary dlouhodobě zabývá. Připomněl, že vlivem těžby doperod došlo na českém území k poklesům hladin podzemních vod až o 64 metrů.

Některá opatření již jsou funkční, jiná se teprve připravují. Otázkou ale zůstává, kdo náklady na tato opatření uhradí. Část z nich čerpaly vodárny nebo Liberecký kraj z dotací Ministerstva životního prostředí nebo Ministerstva zemědělství, zbytek ale musely uhradit ze svého. V současné době nejsou žádné dotační programy vypsány. Postupovat by se ale mělo rychle, protože těžba se nejdříve přiblíží k České republice již v roce 2023. Vybudovat potřebné infrastruktury bude přitom trvat déle.

„Doposud jsme na opatření vynaložili už několik milionů. Jsem rád, že se Česká republika nakonec postavila za kraj, obce a jejich obyvatele. Bohužel to vypadá, že Polsko s námi jednat nechce. Obce a vodárny odpovídají za dodávky pitné vody obyvatelům Liberecka a nemohou riskovat a začít jednat až ve chvíli, kdy voda do Polska odteče – navíc za situace, kdy Polsko odmítlo vytvořit pro takovou situaci krizový plán. Tuto finanční zátěž nemohou nést subjekty, které problém nezpůsobily, a ani čeští daňoví poplatníci. Náklady by podle mého názoru měl hradit ten, kdo situaci způsobil, tedy těžařská polská státní společnost. Kalkulaci jsme proto zaslali na Ministerstvo životního prostředí a vyzvali ho k uplatnění nákladů u Evropské komise. Zatím jsme reakci neobdrželi. Požádali jsme o ni do 12. října letošního roku,“ vysvětlil hejtman Martin Půta.

„Zákon o předcházení ekologické újmy stanovuje Ministerstvu životního prostředí povinnost oznámit Evropské komisi zjištění škody na životním prostředí, která má původ na území jiného státu. Ministerstvo životního prostředí má v takovém případě zároveň určit výši nákladů, které v souvislosti s touto škodou v České republice vznikly, a má požadovat jejich náhradu,“ dodala Petra Urbanová, právnička ze společnosti Frank Bold, jejichž služeb Liberecký kraj v problematice rozšiřování dolu Turów využívá.

Kalkulaci nákladů provedly vodárenské společnosti v návaznosti na usnesení Výboru pro životní prostředí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 132 z června letošního roku. V něm poslanci vyzvali Ministerstvo životního prostředí, aby ve spolupráci s Libereckým krajem vyčíslení vyhotovilo do 30. září 2020.

Pro další informace kontaktujte:

Mario Böhme, +420 602 251 254, komunikace a PR, Severočeská vodárenská společnost a.s.

Petr Olyšar, +420 602 426 178, ředitel, Frýdlantská vodárenská společnost, a.s.

Petra Urbanová, +420 778 777 164, právnička, Frank Bold